

Abstrakt

Disgust, neboli znechucení, je důležitým adaptivním mechanismem v obraně před nákazou. Míra disgustu je mezi jedinci velmi variabilní a v souladu s kompenzační profylaktickou hypotézou (KPH) by měla být přizpůsobena i míře rizika nákazy jedince. Začátek těhotenství je období spojené s řadou imunitních změn a lze tedy očekávat zvýšení disgustu. Cílem této práce bylo proto testovat KPH jednak v rámci longitudinálních změn v prožívání disgustu v těhotenství a v období po porodu, tak i v rámci porovnání s kontrolními netěhotnými ženami. Dalším cílem bylo sledovat také maladaptivní roli disgustu, konkrétně souvislosti mezi rysovou úzkostí a disgustem. Proti očekávání se disgust v průběhu těhotenství zvyšoval v doméně animal reminder, která má však zpochybnitelnou roli v ochraně před nákazou. Tyto změny byly pozorovány pouze u žen s mužskými plody. V souladu s KPH bylo ovšem prokázáno, že ženy, které měly nedávné zdravotní obtíže, reportovaly vyšší míru disgustu. Podobně výsledky odhalily možnou protektivní roli vyššího disgustu v počátku těhotenství, která se projevila v průměru vyšším APGAR skóre novorozence v 10 minutách. V rámci testování maladaptivní funkce disgustu byla pozorována pozitivní asociace mezi úzkostnými rysy a disgustem ve třetím trimestru těhotenství a v období po porodu. Výsledky tedy naznačují, že zvýšení disgustu na počátku těhotenství zastává spíše adaptivní funkci, kdežto stejné změny ke konci těhotenství a po porodu pravděpodobně odráží jen zvyšující se úzkost. Analýzy zaměřené na porovnání těhotných žen v prvním trimestru s netěhotnými kontrolami ukázaly v průměru vyšší disgust u těhotných žen. Výsledky mohou být ovšem ovlivněny probíhající pandemií Covid-19. Změny, které by se podle KPH daly očekávat i v rámci cyklu, pozorovány nebyly. Testování KPH stále přináší nejednoznačné výsledky, což ukazuje že je problematika zřejmě mnohem komplexnější, než se původně předpokládalo.